

Vijf tips voor nieuwe provinciebestuurders: werk maken van voldoende en toekomstbestendige werklocaties

De Provinciale Staten verkiezingen op 15 maart zijn vanuit de ruimtelijke economie spannender dan ooit. Provincies moeten de 'ruimtelijke puzzel' gaan leggen. Dit heeft potentieel een grote impact op het vestigingsklimaat, de transitie naar de circulaire economie en de bereikbaarheid van werk. Bovendien vraagt de puzzel om visie: hoe richten we Nederland duurzaam, circulair en toekomstbestendig in?

Om nieuwe bestuurders op weg te helpen, geeft Stec Groep vijf tips voor de komende bestuursperiode.

1 Borg voldoende ruimte voor bedrijven:

dit is nodig voor succesvolle transities en brede welvaart

De vraag naar ontwikkelruimte vanuit het bedrijfsleven zit in de lift. Het langetermijnperspectief is positief ondanks de huidige onzekerheden in de markt, zo blijkt uit onze recente prognoses voor veel provincies. De groei komt voort uit ontwikkeling van bestaande bedrijven. Maar ook bijvoorbeeld door reshoring van industriële activiteiten en nieuwe businessmodellen die worden ontwikkeld rondom de circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie. Het aanbod blijft echter achter. Ruimte voor deze bedrijven is essentieel om de nationale circulaire doelstellingen te halen en om flinke stappen te zetten in het versterken en verduurzamen van de economie. Dat is werken aan brede welvaart en een sterke samenleving in uw provincie. Zie ter inspiratie ons [whitepaper](#).

2 Benut bestaande bedrijventerreinen beter:

daar is belangrijke ruimte- en duurzaamheidswinst te boeken

Het belang van bestaande werklocaties wordt steeds groter. Alsof stikstof en bodem en water nog niet tot genoeg kopzorgen leiden, [waarschuwde](#) het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) recent ook voor EU-regelgeving ('No net land take'). Die zal vanaf 2050 paal en perk stellen aan stedelijke uitbreiding. Dit stuwt de druk op het beter benutten van bestaande werklocaties steeds verder op. De discussie 'inbreiden versus uitbreiden' wordt al veelvuldig gevoerd bij het toevoegen van woningen. Sorteert daar op voor en ga aan de slag met het creëren van ruimte op bestaande bedrijventerreinen. Dat vraagt visie en lef. Op het eerste oog lijken werklocaties vaak goed benut, maar in werkelijkheid is op vrijwel elk bedrijventerrein significante ruimtewinst te behalen (zie ook dit [artikel](#)). Bovendien kwam uit een recente [studie van Stec Groep en DENC](#) naar voren dat er veel haalbare opties zijn om logistiek te intensiveren en te mengen met andere functies.

3 Heb visie en zorg voor een Ruimtelijke Circulaire Economie Strategie (RCES)

De circulaire transitie verandert de regionale economie. We staan hierbij nog maar aan het begin. De roep om versnelling en meer actie vanuit de overheid voor circulaire economie zwelt aan ([Integrale Circulaire Economie Rapportage \(ICER\) 2023](#)). In ons recente [artikel](#) gaven we al vijf tips om hiervan werk te maken als overheid. De belangrijkste voor provincies: tijd voor een circulaire economie planologie. Circulaire transitie is immers ook een ruimtelijke transitie. Zo verschuift de populariteit van vestigingsplekken en veranderen ruimtelijke

eisen, wensen en toekomstperspectieven van bedrijven. Sommige groeien, andere krimpen of stoppen, en er ontstaan nieuwe, volledig circulaire bedrijven. Hebt u goed zicht op de ruimtelijk-economische effecten in uw provincie? Ontwikkel visie hierop en werk aan een Ruimtelijke Circulaire Economie Strategie (RCES) voor voldoende, toekomstbestendige plekken voor de circulaire economie. Zie voor inspiratie ons whitepapers of dit onderzoek voor [Port of Zwolle](#). We helpen steeds meer provincies met het maken van afspraken over circulair (her)ontwikkelen van bedrijventerreinen. Bijvoorbeeld in [Foodvalley](#) en Overijssel. Of we maken actieplannen met ondernemers, bijvoorbeeld in [Fryslân](#).

4 Versterk de mix tussen werken en wonen: dit is cruciaal voor een inclusieve '15-minuten stad'

Voldoende, kwalitatief goed personeel is voor bedrijven tegenwoordig dé vestigingsvoorwaarde. Uw lokale economie is daarom gebaat bij een sterke woningvoorraad, een passend voorzieningenniveau, koppeling met onderwijs- en kennisinstellingen en voldoende ruimte voor recreatie en cultuur. Recent onderzoek van het [PBL](#) laat een duidelijke relatie zien tussen het aantal bereikbare banen en de baankansen van mensen. De toegang tot passend werk staat door transformatie van binnenstedelijke werklocaties onder druk voor mensen die niet altijd over een auto beschikken. Dit zijn met name jongeren, mensen die ongeschoold werk uitvoeren en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. In het bijzonder deze groep mensen heeft baat bij mogelijkheden tot werken in de nabijheid van hun woonomgeving. Bedrijventerreinen spelen hierin een belangrijke rol omdat daar bovengemiddeld veel banen voor praktisch en middelbaar geschoolden zijn. Hierbij hoort ook het versterken van de bereikbaarheid van werklocaties met andere vervoersmiddelen, zoals fiets en OV. Dit vergroot het arbeidspotentieel voor bedrijven en draagt bij aan gezonde stad.

5 Maak ruimtelijk-economische keuzes vanuit een helder toekomstbeeld

In Nederland hebben we [te weinig ruimte](#) om in alle ruimtelijke claims van natuur, woningen, bedrijven en energie te voorzien. We moeten dus [baanbrekende](#) oplossingen realiseren, maar soms ook kiezen. Vanuit economie bijvoorbeeld: welke bedrijven passen wel en niet? Wat is de beste plek; niet alleen vanuit bedrijven, maar ook vanuit bodem en water, energiesysteem, mobiliteit et cetera? Door een tekort aan ruimte voor bedrijven zien we steeds meer overloopeffecten naar het oosten en noorden van het land, waardoor deze vraagstukken nog relevanter worden. Dit vraagt om een toekomstbeeld. Wat voor provincie en samenleving wilt u zijn in 2050? Wat zijn uw provinciale ambities? Wat betekent dit voor uw economie en de bedrijven die daarbij passen? Visie en antwoord op dit soort vragen helpt u bij een toekomstbestendige inrichting van uw provincie, en bij keuzes over waar u bedrijven het beste kunt clusteren, bijvoorbeeld voor hergebruik van grondstoffen in de circulaire economie. Zo stuurt u op [regionale meerwaarde](#) en een optimaal maatschappelijk rendement van elke meter ruimte in uw provincie.

**Wilt u doorpraten over voldoende en toekomstbestendige werklocaties?
Neem contact op met:**

Evert-Jan de Kort
e.dekort@stec.nl

Juriën Poulussen
j.poulussen@stec.nl

Jasper Beekmans
j.beekmans@stec.nl